

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lutego 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszką (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Beata Gudowska

SSN Roman Kuczyński

w sprawie z wniosku Zakładu Drobiarskiego L. sp. z o.o. w Z.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych
z udziałem zainteresowanego L. Z.
o wysokość podstawy wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 27 lutego 2014 r.,
zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 17 października 2013 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 17 października 2013 r. Sąd Apelacyjny III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych odrzucił skargę kasacyjną płatnika składek Zakładu Drobiarskiego „L.” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością od wyroku tego Sądu z dnia 17 maja 2013 r., oddalającego apelację płatnika składek od wyroku Sądu Okręgowego - IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 14 sierpnia 2012 r., wydanego w sprawie z udziałem zainteresowanego L. Z. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych o wysokość podstawy wymiaru składek.

Sąd Apelacyjny wskazał, że sprawa ta jest jedną z wielu o analogicznym stanie faktycznym i prawnym, które były łączone „do wspólnego rozpoznania”. Przy ustaleniu wartości przedmiotu zaskarżenia Sąd Apelacyjny kierował się wytycznymi

Sądu Najwyższego, zawartymi w wyroku z dnia 26 czerwca 2012 r., II UK 312/11 (LEX nr 1235842), że w sprawie o podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wartość przedmiotu zaskarżenia należy liczyć odrębnie względem każdego ubezpieczonego pracownika.

Sąd Apelacyjny wskazał, że we wniesionej skardze oznaczono wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 11.708 zł. Natomiast z pisma organu rentowego z dnia 26 września 2013 r. wynika zaś, że różnica pomiędzy składką uiszczoną przez płatnika składek a ustaloną przez organ rentowy w stosunku do zainteresowanego wynosi 238,65 zł. W konsekwencji tego sprawdzenia Sąd Apelacyjny stwierdził, że sprawa w której wniesiono skargę kasacyjną, dotyczy podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne za zainteresowanego L. Z. za okres wskazany w zaskarżonej decyzji. Przedmiotem sporu jest zatem oskładkowanie kwoty 183 zł wypłaconej zainteresowanemu w grudniu 2010 r., a zatem wartość przedmiotu sporu stanowiła różnicę pomiędzy składką przez płatnika uiszczoną za ten okres a składką należną, czyli kwota 238,65 zł, co uzasadniało odrzucenie przedmiotowo niedopuszczalnej skargi kasacyjnej (art. 398² § 1 k.p.c.).

W zażaleniu na to postanowienie płatnik składek domagał się jego zmiany i przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie uchylenia zaskarżonego postanowienia, a ponadto zasądzenia od organu rentowego na rzecz żalącego się kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych. Wnoszący zażalenie zarzucił naruszenie: 1/ art. 398⁴ k.p.c. przez błędną wykładnię i przyjęcie, że skarżący ma obowiązek podać matematyczny sposób wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia, „w okoliczności gdy obowiązek ów nie jest wymogiem formalnym skargi kasacyjnej przewidzianym przepisem prawa, a ponadto wartość przedmiotu zaskarżenia została ukonstytuowana zakresem zaskarżenia, który nie był w żaden sposób wolą skarżącego zmieniany”, 2/ art. 378 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. przez pominięcie zakresu zaskarżenia wyrażonego zarówno w odwołaniu od decyzji organu rentowego jak i apelacji, który obejmował całość decyzji ZUS ustalającej składki na ubezpieczenie społeczne w stosunku do zainteresowanego, 3/ art. 25 § 2 k.p.c. w związku z art. 26 k.p.c. przez sprawdzenie wartości przedmiotu zaskarżenia dopiero na etapie wnoszenia skargi kasacyjnej, nie zaś bezpośrednio po wniesieniu odwołania, „w okoliczności gdy ZUS nie

kwestionuje wartości przedmiotu zaskarżenia, a zatem wartość przedmiotu zaskarżenia należy uznać za ustaloną a nadto poprzez sprawdzenie wartości przedmiotu sporu bez wydania właściwych decyzji procesowych”, 4/ „art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z dnia 4 listopada 1950 r. poprzez ograniczenie stronie powodowej prawa do Sądu, polegające na bezpodstawnym ograniczaniu wartości przedmiotu zaskarżenia”.

Sąd Apelacyjny bezpodstawnie dokonał rozszerzającej wykładni art. 398⁴ § 1, 2 i 3 k.p.c. „dokładając ‘nowe’ nie przewidziane w ustawie warunki wnoszenia skargi kasacyjnej”. Sąd ten stwierdził, że przepisy nie nakładają na stronę obowiązku podania matematycznego sposobu wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia czy też podania różnicy pomiędzy zaskarżoną podstawą wymiaru składek, a przyjętą przez płatnika do obliczenia opłaconej przez niego składki z podaniem wielkości tej różnicy. Tym niemniej „na podstawie stanowiska judykatury” Sąd obowiązek ten na stronę nałożył, „pomijając to, że to strona określa zakres zaskarżenia i jest to jej suwerenna decyzja procesowa”. Dla określenia wartości przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego miarodajną była wyłącznie wartość przedmiotu podlegającego rzeczywistemu rozpoznaniu i rozstrzygnięciu, co wyklucza dowolność stron przy jej oznaczaniu. W przedmiotowej sprawie wartość przedmiotu podlegającego rozpoznaniu określała kwota 11.708 zł jako podstawa wymiaru składek ustalona przez organ rentowy, którą skarżący zaskarżył kolejno w odwołaniu, apelacji i skardze kasacyjnej.

Zdaniem wnoszącego zażalenie, bez znaczenia powinna być okoliczność, że „spraw o tym samym stanie faktycznym i prawnym jest wiele” i organ rentowy „wydał ponad 300 decyzji określając wysokość podstawy wymiaru składek w stosunku do każdego z zainteresowanych”. Odrzucenie skargi kasacyjnej z uwagi na wartość przedmiotu zaskarżenia stanowiło „ograniczenie prawa strony do rozpoznania nadzwyczajnego środka zaskarżenia”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest bezpodstawne i bezzasadne. W jego uzasadnieniu autor zażalenia przyznał, że organ rentowy wydał „ponad 300 decyzji określając

podstawę wymiary składek w stosunku do każdego z zainteresowanych”, co wymagało poddania kontroli sądowej odwołań wniesionych od każdej z tych licznych decyzji wydanych w sprawach indywidualnych „każdego z zainteresowanych”, które zostały połączone w celu ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia w okolicznościach, o których stanowi art. 219 k.p.c. (w postępowaniu pomiędzy tymi samymi stronami procesowymi: płatnikiem składek na indywidualne ubezpieczenia społeczne od wymierzonej podstawy ich wymiaru a organem ubezpieczeń społecznych). W sprawach „o wysokość podstawy wymiaru składek” na ubezpieczenia społeczne Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że wartość przedmiotu zaskarżenia należy liczyć odrębnie względem każdego ubezpieczonego pracownika (por. wyrok z dnia 26 czerwca 2012 r., II UK 312/11, LEX nr 1235842). Obiektywne kryterium obliczenia wartości przedmiotów zaskarżenia w takich indywidualnych sprawach wyrażają kwoty niezrealizowanego obowiązku składkowego płatnika składek zobligowanego do opłacania całości należnych składek za każdego zainteresowanego pracownika od określonej podstawy wymiaru obowiązku składkowego, wynikające z nieopłacenia całości należnych składek na indywidualne ubezpieczenia społeczne. Zgodnie z art. 83 ust. 1 pkt 3 *in principio* ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zakład ubezpieczeń społecznych wydaje decyzje w zakresie spraw indywidualnych dotyczących, między innymi, ustalania wymiaru składek, co oznacza, że powinien wydawać takie indywidualne decyzje, a nie decyzje o ustaleniu wysokości podstawy wymiaru składek, od których jedynie zależy indywidualny wymiar składek. W konsekwencji, wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawach o ustalenie wymiaru składek, (które na ogół są nieprecyzyjne osądzone jako odwołania w sprawach „o wysokość podstawy wymiaru składek”), stanowi różnicę pomiędzy wysokością składek należnych a składkami opłaconymi, która wyraża się wielkością zaległych składek, nieopłaconych w całości od ustalonej podstawy ich wymiaru przez ich płatnika w okresie objętym odwołaniami (art. 22 w związku z art. 398² § 1 k.p.c., por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2012 r., II UZ 16/12, LEX nr 1222163).

Przedmiotowe ograniczenie dopuszczalności wnoszenia skarg kasacyjnych ze względu na kodeksowe wskazanie minimalnej wartości przedmiotu kasacyjnego

zaskarżenia (art. 398² § 1 k.p.c., który przewiduje, że skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych, jeżeli przedmiotem sprawy nie jest objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, przyznanie lub wstrzymanie emerytury lub renty), nie narusza art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności ani konstytucyjnego prawa do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ponieważ takie prawa w rozpoznanej sprawie zostały wystarczająco zagwarantowane i zachowane w dwuinstancyjnym toku sądowych instancji.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy oddalił bezpodstawne i bezzasadne zażalenie w zgodzie z art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.